

PE SCĂRI ÎN SUS

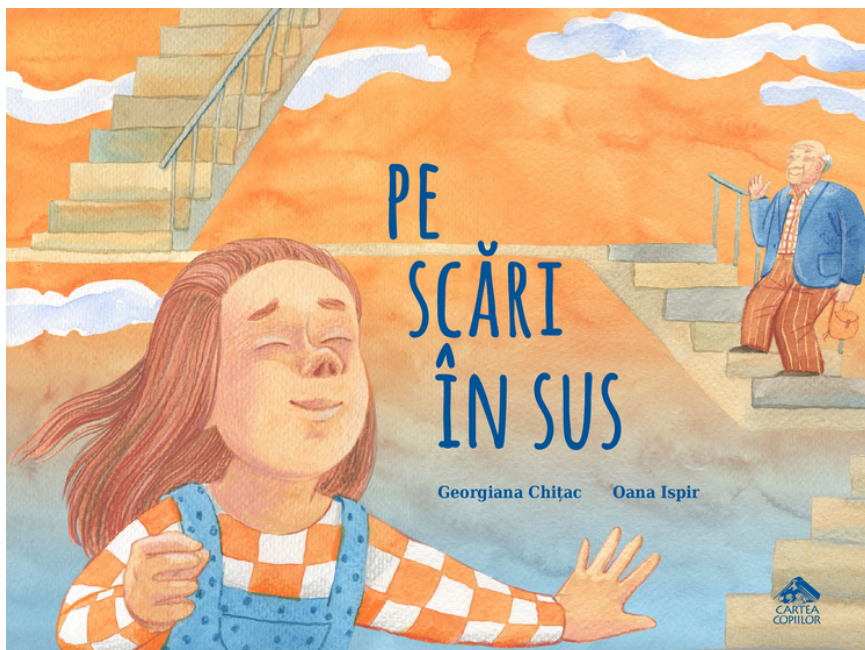

Georgiana Chițac
Oana Ispir

PROIECT CO-FINANȚAT DE:

Pe scări în sus este disponibilă în format digital până la sfârșitul anului.

Accesați cartea [aici](#).

CUPRINS

Introducere

pagina 1

1/Ne bucurăm de ilustrații.

pagina 3

Activitatea 1.a. Urcă pe scările din lumea poveștilor! 1,2,3...și!

Activitatea 1.b. Dialogul buclucaș

Activitatea 1.c. Tu pe ce scară ești?

Activitatea 1.d. Scara povestitoare

2/Citim și interacționăm cu copiii.

pagina 6

Activitatea 2 - Haide pe scări în sus!

3/Ne antrenăm cu activități pe baza poveștii citite.

pagina 8

Activitatea 3.a. Nu-i așa că?

Activitatea 3.b. Un etaj, două etaje...

Activitatea 3.c. Am uitat povestea!

Activitatea 3.d. Micul scriitor/ilustrator

Activitatea 4 - Cu nasul pe sus!

Activitatea 5 - La carnaval!

Activitatea 6 - Să o ajutăm pe Sofia să ajungă acasă!

Activitatea 7.a. Facem fețe-fețe.

Activitatea 7.b. Da ori bleah?!

4/Creativitate și lucru manual

pagina 12

Activitatea 8 - Sticluța cu parfum

Activitatea 9: Scrisoare către vecina mea/vecinul meu

Activitatea 10: Construiește un taumatrop!

5/Anexe

pagina 14

Introducere

Ce poți face cu o carte?

Pledoarie pentru cititul împreună cu copiii chiar din primele zile de viață.

Cititul împreună cu cei mici le îmbogățește vocabularul prin expunerea la cuvinte noi, le dezvoltă imaginația, le antrenează memoria și puterea de concentrare și le stârnește pofta de cunoaștere.

Ce face un bun cititor?

E foarte important să modelăm anumite comportamente pentru a-i învăța pe copii abilitățile necesare dezvoltării competențelor de citit-scris. Multe dintre activitățile din acest ghid se pot aplica după citirea textului, dar foarte importante sunt și activitățile pregătitoare.

Astfel, înainte de a citi putem anticipa conținutul textului după titlu și ilustrații, putem justifica alegerea textului și putem formula diverse întrebări exploratorii. În timpul citirii textului putem împărtăși ce imagini mentale am construit, ce ne-a îngreunat înțelegerea sau ce am anticipat și să punctăm unele elemente ale ilustrației care facilitează înțelegerea sau care îmbogățesc imaginația.

După citirea textului este important să clarificăm conținuturile mai dificile; să rezumăm ideea centrală; să recitim parțial sau integral pentru a confirma ceea ce am anticipat; să comparăm textul cu altele pentru a identifica asemănările și deosebirile; să punctăm elementele literare utilizate de scriitor; să reflectăm asupra aplicabilității celor aflate și a conexiunilor cu viața noastră.

Identitatea de cititor. Cine suntem?

Această carte te invită pe scări în sus, până la etajul 10, acolo unde trebuie să ajungă Sofia și bunicul ei. Caută pe copertă, printre pagini, informații care te ajută să te împrietenești cu ei și completează tabelul din stânga.

Ca în orice prietenie, și tu trebuie să te prezinți. Completează tabelul de la pagina următoare.

Noua mea carte

Titlu:

Anul
publicării:

Editura:

Scriitor:

Ilustrator:

Cartea are pagini.

Stele:

Eu, cititorul

Nume:

Prenume:

Poreclă:

Clasa a-a

Anul nașterii:

Vârstă:

Oraș/sat:

1/Ne bucurăm de ilustrații!

Activitatea 1.a. - Urcă pe scările din lumea poveștilor! 1,2,3...și!

Obiectiv: Copiii vor identifica detalii în vederea înțelegerii textului.

Activitatea de mai jos va fi făcută la nivel de clasă. În această etapă, copiii nu vor cunoaște titlul sau întâmplările din carte. Îndreptați cartea înspre copii. Invitați-i să spună ce elemente de pe copertă ar putea oferi indicii despre poveste și/sau despre personaje.

Exemple: nori, fetiță, scară, nasul în vânt, ochii închiși, bătrânul salutând.

În partea a doua a activității, arătați clasei ilustrațiile cărții și, pe baza lor, cereți-le copiilor să-și imagineze mai multe însușiri ale personajelor.

Fetița poartă un pulover portocaliu cu alb. /**Este un personaj vesel, jucăuș.**
Fetița aleargă pe scări. /**Este nerăbdătoare să ajungă undeva.**

Activitatea 1.b. Dialogul buclucaș

Obiectiv: Copiii își stimulează capacitatea de comunicare orală, fantezia.

Activitatea va fi făcută în echipe de câte doi.

Răsfoind cartea alături de un adult, copiii vor afla din ilustrații care sunt personajele principale și vor intra în rolul de copil - bunic. Își imaginează dialogul pe care aceștia îl poartă pe scări: amuzant, emoționant sau chiar cu supărare. Cereți-le să intre în pielea personajelor și să joace dialogul cu intonație, în funcție de ceea ce vor să exprime.

Copiii trebuie să țină cont de faptul că la un moment dat, bunicul rămâne în urmă și este posibil să nu mai audă ce i se spune sau, dacă aude, ar putea răspunde mai greu.

1/Ne bucurăm de ilustrații!

Posibile scenarii: pot vorbi despre obiectele pe care le văd pe casa scării, ce ar spune acestea despre vecini, cum ar putea mirosi la fiecare etaj (plăcut, urât - în funcție de mimica, gesturile fetei).

Pentru a găsi tonul potrivit, dați un exemplu scurt de dialog rostit cât mai expresiv.

Activitatea 1.c. Tu pe ce scară ești?

Obiectiv: Copiii își dezvoltă abilitatea de a crea ipoteze.

Această activitate poate fi făcută individual sau în grup. Înainte de toate, delimitați locul în care desfășurați activitatea în trei careuri, marcând fiecare careu cu un șablon-scară, pe care ați scris:

SUNT SIGUR - SCARĂ CARTOFI PRĂJIȚI

ESTE POSIBIL - SCARĂ VINETE COAPTE

ESTE IMPOSIBIL - SCARĂ USTUROI

Citiți propozițiile de mai jos și întrebați-i pe copii ce cred despre acestea. În funcție de ceea ce consideră, copiii se duc pe scările care corespund părerilor lor.

- Fetița de pe copertă își caută bunicul.
- Bătrânelul este poștaş.
- Întâmplările se petrec pe scările unui bloc.
- Fetița aleargă pentru că este supărată.
- Anotimpul din poveste este toamna.
- Toți vecinii sunt acasă.
- Fiecare miros de pe scară o încântă pe fetiță.
- Toți vecinii au primit scrisori în cutia poștală.

Pentru acest exercițiu, există doar răspunsuri creative, nicidecum răspunsuri corecte sau greșite.

1/Ne bucurăm de ilustrații!

Activitatea 1.d. Scara povestitoare

Obiectiv: Copiii își exersează inventivitatea.

Activitatea poate fi un prilej de-a discuta despre unicitatea fiecăruia, despre toleranță și acceptare.

Pornind de la scara desenată pe copertă, copiii își vor crea, individual sau pe echipe, o lume imaginară care se întinde pe treptele ei.

Vor povesti despre formă și culoare, despre locuitori și numele lor, își vor imagina alte elemente decorative (flori, păsări, animale, ceasuri care măsoară timpul în sens invers, bețișoare parfumate cu diverse arome, măști zburătoare etc).

Exemple:

Colorați scara cu culoarea/culorile voastre preferate. Dați-i un nume.

Cine locuiește pe această scară ? (tu singur, tu cu familia ta, tu cu prietenii tăi, o familie de spiriduși, o fantomă sau o familie de fantome, niște dovleci cu pălării etc).

Cum îl cheamă pe fiecare locuitor al scării?

A ce miroase pe scara ta? (a plăcintă cu dovleac, a pipi de pisică, a oțet, a trandafiri etc)

Decorați scara cu câteva obiecte ce le aparțin locuitorilor.

- A se vedea Anexa 1.

2/Citim cu voce tare și animată.

Activitatea 2 - Haide pe scări în sus!

Obiectiv: Copiii intră în poveste prin imagini, firul narativ și intonația cititorului.

Pentru citirea cu voce tare există câteva recomandări generale și specifice (pauze, dialog, predicție, intonație accentuată, indicare imagini sau cuvinte, comunicare non-verbală etc), acestea variind în funcție de structura și conținutul cărții, copilul sau grupul de copii cu care citim, de ceea ce vrem să îi învățăm pe copii.

Enumerăm mai jos recomandările generale și câteva considerente pentru abordările specifice.

Îndreptați cartea spre copii:

- Pentru a înțelege textul, copiii mici au nevoie să vadă ilustrațiile.

Prezentați coperta, titlul cărții, numele scriitorului și pe cel al ilustratorului:

- Citiți titlul cărții și spuneți-le că titlul și imaginea de pe copertă oferă indicii despre ceea ce se găsește în carte.
- Citiți numele autorilor (explicați că scriitorul este persoana care a scris cartea; explicați că ilustratorul a făcut ilustrațiile sau desenele cărții). Spuneți-le că sunt autori români, contemporani. Întrebați-i dacă cunosc alți autori români sau alte cărți scrise/ilustrate de acești autori.

Citiți cu intonație și rar:

- Citiți textul cu voce animată, mai rar la primele pagini pentru a capta atenția copiilor și a le permite să „intre” în poveste.
- Dacă vreți să accentuați direcția de citire a textului, la primele pagini puteți să urmăriți textul cu degetul, cuvânt cu cuvânt, expresie cu expresie, pe măsură ce citiți.

2/Citim cu voce tare și animată.

Prima dată citim fără întrerupere, în special textele scurte:

- Această carte conține aproximativ 500 de cuvinte și se poate citi integral dacă copiii sunt antrenați deja. Dacă sunt începători, povestea se poate citi și pe părți, dar este de preferat să nu o fragmentăm. Copiii oricum vor vrea să o recitiți și cu această ocazie se pot clarifica anumite aspecte, se poate zăbovi asupra unor cuvinte sau imagini.
- Dacă vreți să îi învățați pe copii să realizeze predicții, opriți-vă, când vă permite textul, pentru a le cere să spună ei ce urmează. (de ex. Sofia e deja la etajul...)

La final, discutați despre impresiile copiilor și lansați câteva întrebări deschise care să valorifice experiențele personale ale acestora. E de preferat să faceți activitățile următoare în altă zi, pentru a permite copiilor să „savureze” povestirea.

3/Ne antrenăm cu activități pe baza poveștii citite.

Activitatea 3.a. Nu-i așa că?

Obiectiv: Verificăm atenția și capacitatea copiilor de-a se concentra.

După prima lectură, puneți-le copiilor câteva întrebări încurcate, și cereți-le să vă corecteze unde consideră că ați greșit. Alternați întrebările greșite cu unele corecte.

Exemple:

- Nu-i așa că Sofia locuiește cu bunicul într-un palat?
- Nu-i așa că tatăl o ia pe Sofia în fiecare zi de la cofetărie?
- Nu-i așa că bunicul o așteaptă pe Sofia în fiecare zi la 13:45?
- Nu-i așa că drumul de la școală până acasă a durat 5 minute?
- Nu-i așa că Sofia aleargă pe scări?
- Nu-i așa că vecinii o ceartă pe Sofia?
- Nu-i așa că fiecare etaj are propria mireasmă?
- Nu-i așa că bunicul și Sofia se iau la întrecere?
- Nu-i așa că liftul funcționează?

Activitatea 3.b. Un etaj, două etaje...

Obiectiv: Ne jucăm și memorăm.

Citiți încă o dată povestea până ajungeți la etajul 5.

Alegeți cinci voluntari dintre copii, fiecare interpretând unul dintre personaje (Sofia sau bunicul). Ceilalți vor avea rol de cercetași și îi vor ajuta pe colegii voluntari să găsească răspunsul corect.

Cei cinci vor veni în fața clasei și vor spune pe rând : „Sunt Sofia/Sunt bunicul, am urcat la etajul 1 și simt miros de...”.

Cercetașii îi vor ajuta să găsească aromele/mirosurile de la primele cinci etaje, arătându-le ilustrațiile sugestive din din carte, atunci când nu găsesc răspunsul corect.

Continuați lectura poveștii (pentru etajele 6-10). Alegeți alți cinci voluntari dintre copii, care să fie Sofia sau bunicul, și să „urce” la ultimele cinci etaje.

3/Ne antrenăm cu activități pe baza poveștii citite

Activitatea 3.c. Am uitat povestea!

Obiectiv: Spunem povestea în cuvintele noastre.

Această activitate se va realiza în grupuri mici.

Copiii își imaginează că unul dintre colegii lor a fost răpit de Somn și că nu-și aduce aminte de poveste.

Fiecare echipă va primi o bulină, împreună cu o misiune:

Echipa 1: Personaje principale: cine sunt eroii poveștii? Unde se duc ei?

Echipa 2: Personaje secundare: Cu cine se întâlnește bunicul în drum spre casă? Ce face acesta?

Echipa 3: Trei vecini despre care vorbesc Sofia și bunicul (copiii le pot spune numele sau pot spune câte ceva despre ei)

Echipa 4: Enumerați trei mirosuri de la primele cinci etaje.

Echipa 5: Enumerați trei mirosuri de la ultimele cinci etaje.

După ce sunt siguri de răspunsuri, vor prezenta povestea, spunând pe rând (un reprezentant al fiecărei echipe), elementele găsite.

Activitatea 3.d.Micul scriitor/ilustrator

Obiectiv: Personalizăm cartea.

Cereți-le copiilor să își imagineze că ar fi autorii acestei povești și că putea modifica orice element din poveste sau din ilustrații. Cum ar arăta povestea lor?

Sugestii:

- Ce s-ar întâmpla diferit în cartea voastră?
- Ați alege un alt titlu? Dacă da, ce titlu vi se pare mai potrivit?
- Ați desena coperta diferit? Dacă da, ce culori ar predomina?
- Ați alege alte personaje în locul Sofiei și al bunicului? Dacă da, pe cine?
- Ar mai apărea și alte personaje? Cine?
- Ați înlocui scara cu alt obiect? Care?
- Ați descrie alte mirosuri? Care?

3/Ne antrenăm cu activități pe baza poveștii citite

Activitatea 4 - Cu nasul pe sus!

Obiectiv: Stimulăm atât creativitatea, cât și percepția olfactivă și vizuală.

Fiecare copil își va alege un aliment, o floare, un condiment preferat și îl va comunica doamnei educatoare/profesoare.

Apoi, fără a dezvălui numele acestuia, va veni în fața clasei și îi va prezenta caracteristicile (aspect, miros), cu nasul pe sus. Pe baza descrierii, ceilalți îl vor ghici sau se vor lăsa păgubași.

Exemplu:

Simt mirosul unei flori cu petale albe, cu galben în mijloc, care se folosește la ceai. Începe cu litera „M”.

Activitatea 5 - La carnaval!

Obiectiv: Interpretăm personaje din carte.

Această activitate se va realiza individual sau în echipe de câte doi.

Cum povestea doar menționează vecinii (domnul Pământuf, domnișoara Trandafir, doamna Cornișon, domnul Căpățână, doamna Bob), copiii au rolul de a le da viața.

Ne asigurăm mai întâi că fiecare copil înțelege ce înseamnă Pământuf, Cornișon, Căpățână și Bob și legătura numelor cu fiecare personaj.

În funcție de personajul favorit, fiecare copil își va alege o mască, le va spune colegilor de ce a ales personajul respectiv și cum ar fi acesta: îmbrăcăminte, activități, comportament.

- A se vedea Anexa 2.

3/Ne antrenăm cu activități pe baza poveștii citite

Activitatea 6 - Să o ajutăm pe Sofia să ajungă acasă!

Obiectiv: Căutăm strategii și soluții.

Activitatea se va face individual.

Împărțiți fiecărui copil câte un labirint și invitați-l să găsească drumul scurt către casa Sofiei, care locuiește la etajul 10 și s-a rătăcit.

Atenție! Pe alocuri, sunt așezate detalii din poveste: flori, felii de plăcintă cu mere, căței de usturoi, saci pentru deșeuri. Copiii vor încercui elementele ce corespund fiecărui etaj.

Alternativ, vor încercui cu o culoare mirosurile plăcute și cu alta mirosurile neplăcute.

- A se vedea Anexa 3.

Activitatea 7.a. Facem fețe-fețe.

Obiectiv: Încadrăm mirosurile la emoția pe care o stârnesc.

Conform poveștii, invitați-i pe copii să potrivească mirosurile cu cartonașele din anexă (Sofia pofticioasă/Sofia dezgustată), mimând expresia feței din ilustrație.

Exemple:

- mirosul de vopsea, de usturoi, de gunoi - Sofia dezgustată
- mirosul de plăcintă cu mere, de vanilie, de cafea - Sofia pofticioasă

- A se vedea Anexa 4.

Activitatea 7.b. Da ori bleah?!

Cereți-i unui copil sau unui grup mic să găsească un miros pentru plăcere și unul pentru dezgust. Ceilalți colegi vor imita expresia feței din ilustrațiile cu Sofia.

4/Creativitate și lucru manual

Activitatea 8 - Sticluța cu parfum

Obiectiv: Ne creăm propria sticluță cu parfum.

Această activitate se face individual sau în echipe de doi.

Cerințe pentru copii:

1. Decupați sticluța din anexă - ca să fie mai rezistentă, o puteți lipi pe un carton.
2. Hotărâți ce parfumuri veți folosi (trei arome dintre cele zece din anexă).
3. Decupați aromele preferate.
4. Lipiți-le în interiorul sticluței.
5. Dați un nume parfumului vostru.

- A se vedea Anexa 5.

Activitatea 9 - Scrisoare către vecina mea/vecinul meu

Obiectiv: Activăm puterea cuvântului „împreună”.

Această activitate se face individual.

Copiii își închipuie că un vecin/o vecină de pe strada voastră are o problemă sau a rămas singur/ă.

Cerințe pentru copii:

Desenați-i o scrisoare de încurajare.

1. Decupați plicul din anexă.
2. Realizați un desen optimist pentru vecinul/vecina în dificultate.
3. Lipiți desenul pe plic.
4. Notați pe etichetă numele vostru și numele celui/celei care o va primi (poate fi inventat).

- A se vedea Anexa 6.

4/Creativitate și lucru manual

Activitatea 10 - Construiește un taumatrop!

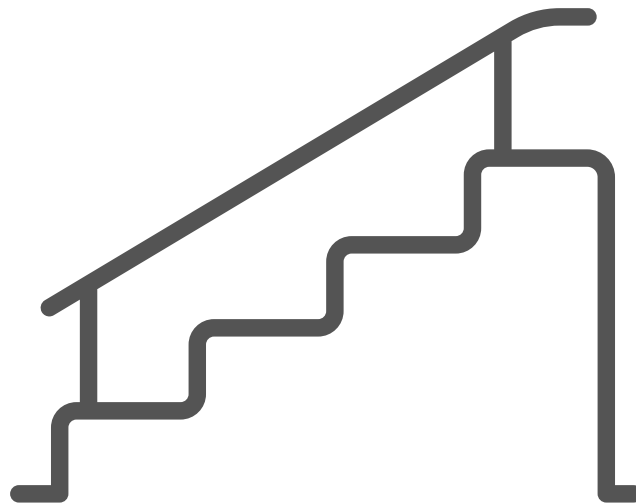
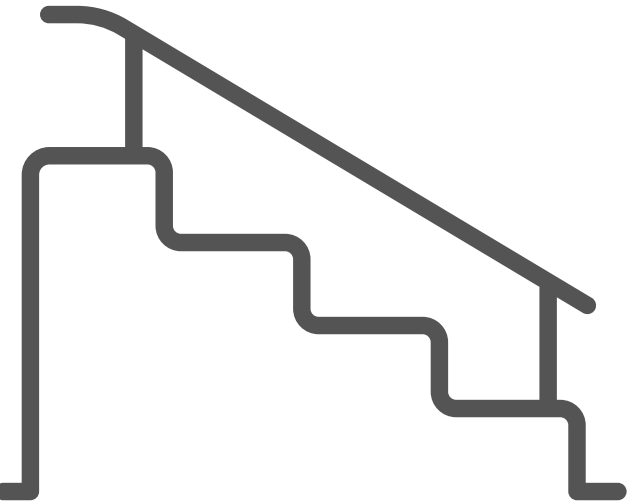
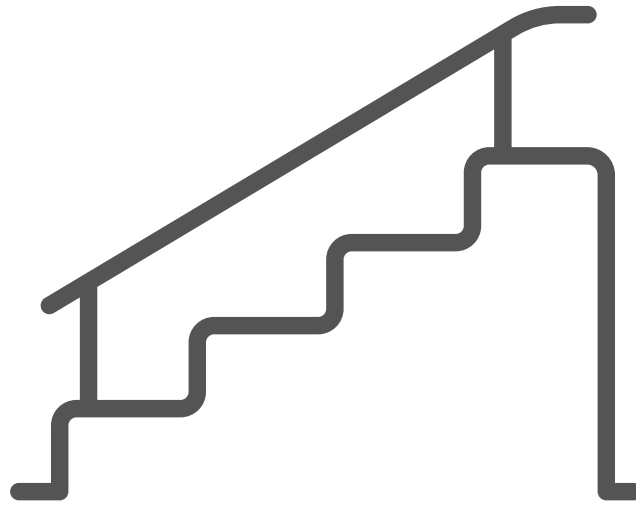
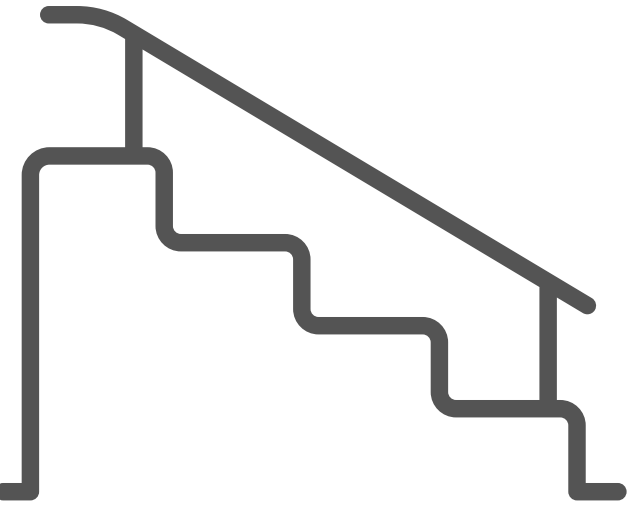
Un taumatrop este o jucărie optică pe care copiii o pot construi cu ușurință.

Decupați discurile din anexă și lipiți-le conform indicațiilor. Treceți prin fiecare gaură un fir de ață. Când firele sunt răsucite rapid între degete, cele două imagini se vor suprapune, din cauza persistenței vederii.

- A se vedea Anexa 7.

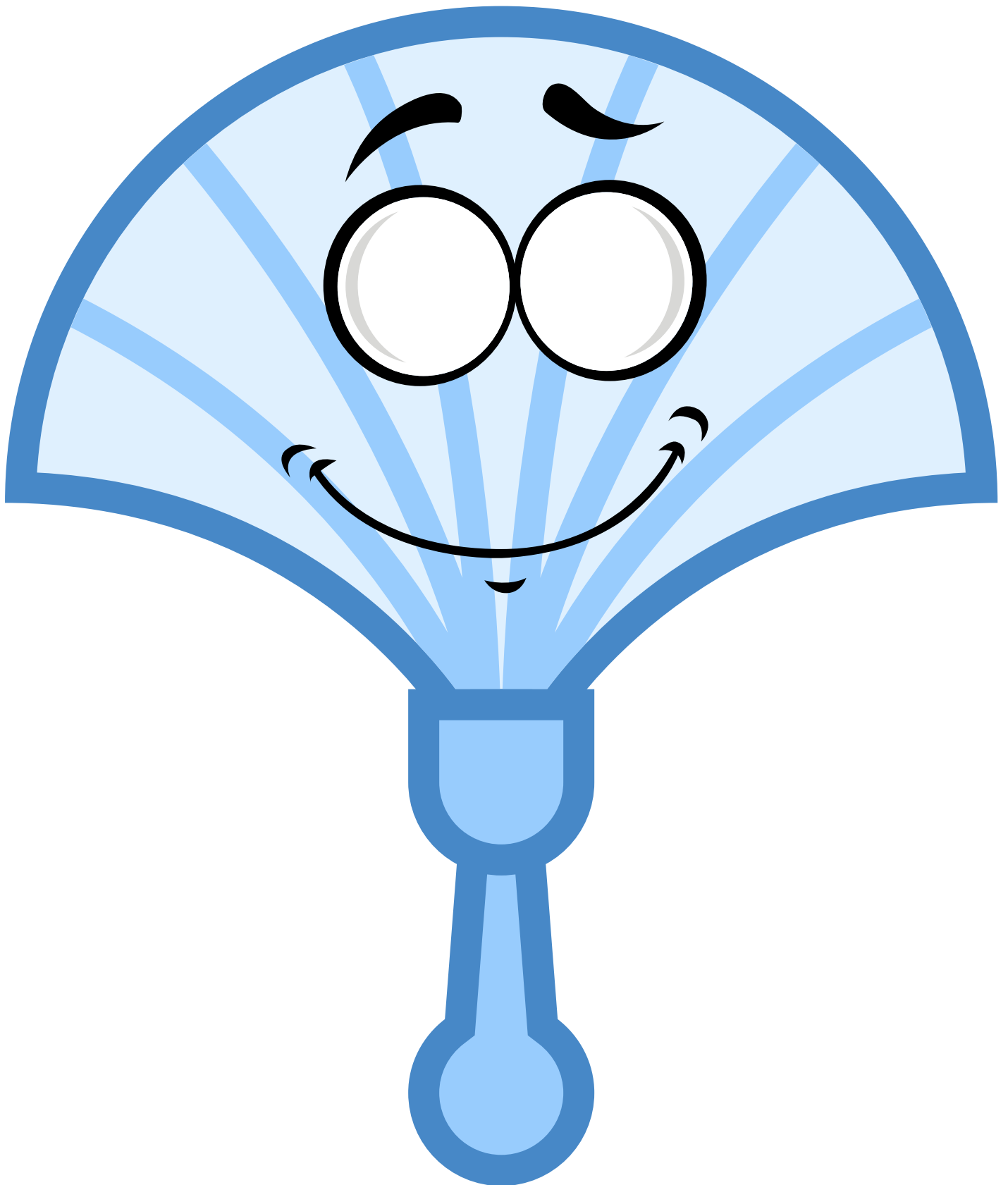

Anexa 1/Scara povestitoare

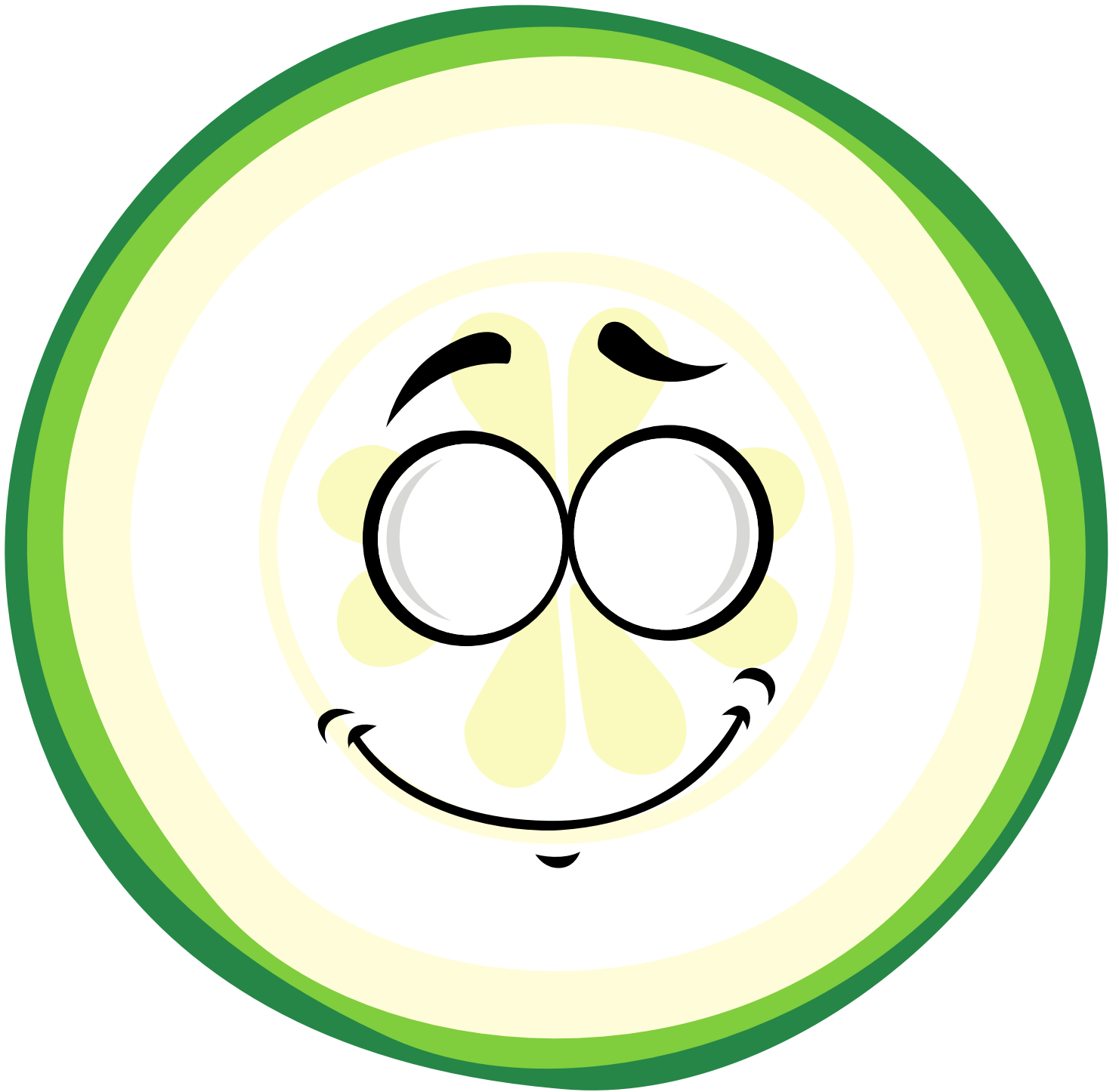

Anexa 2/Mască

Anexa 2/Mască

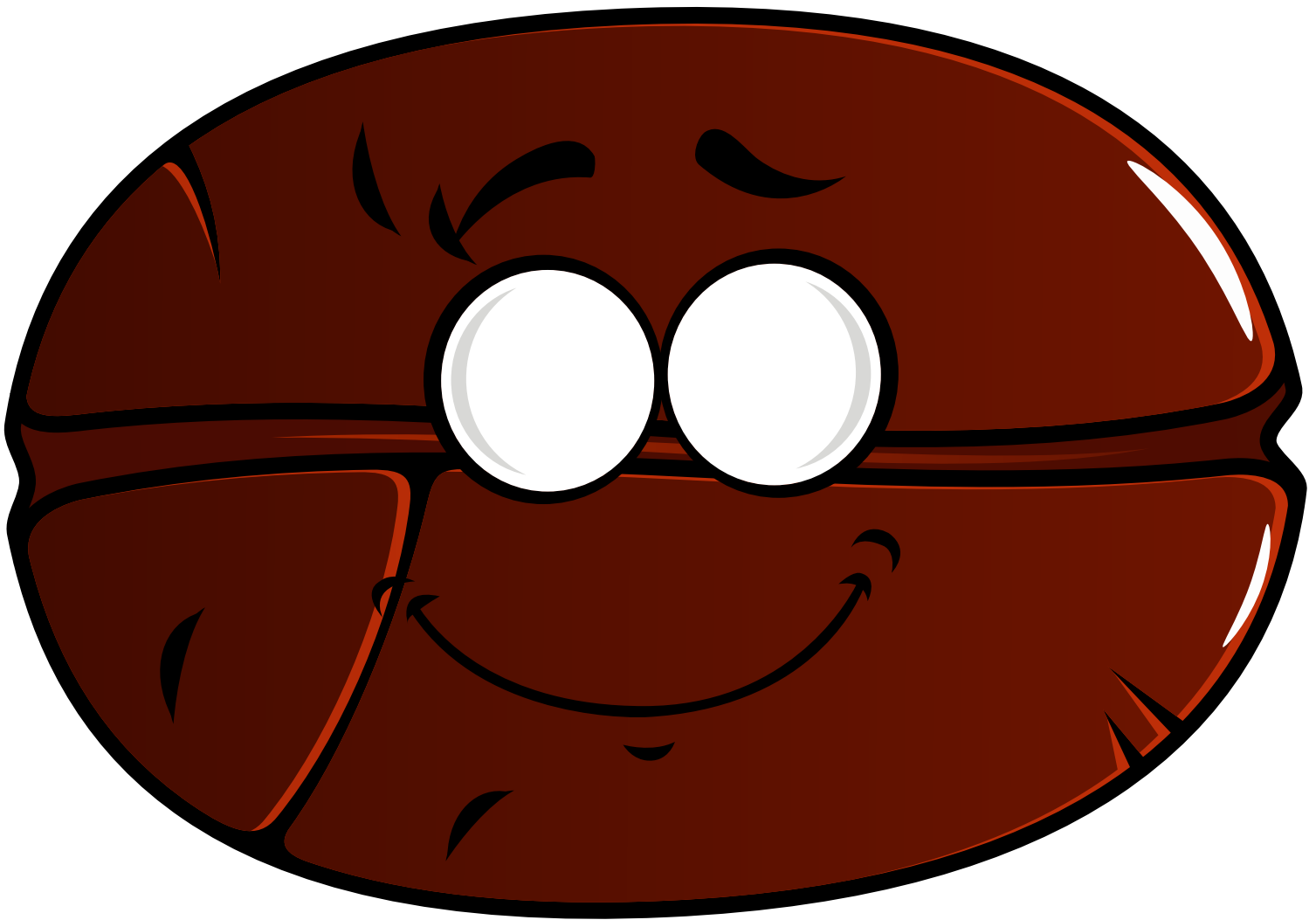

Anexa 2/Mască

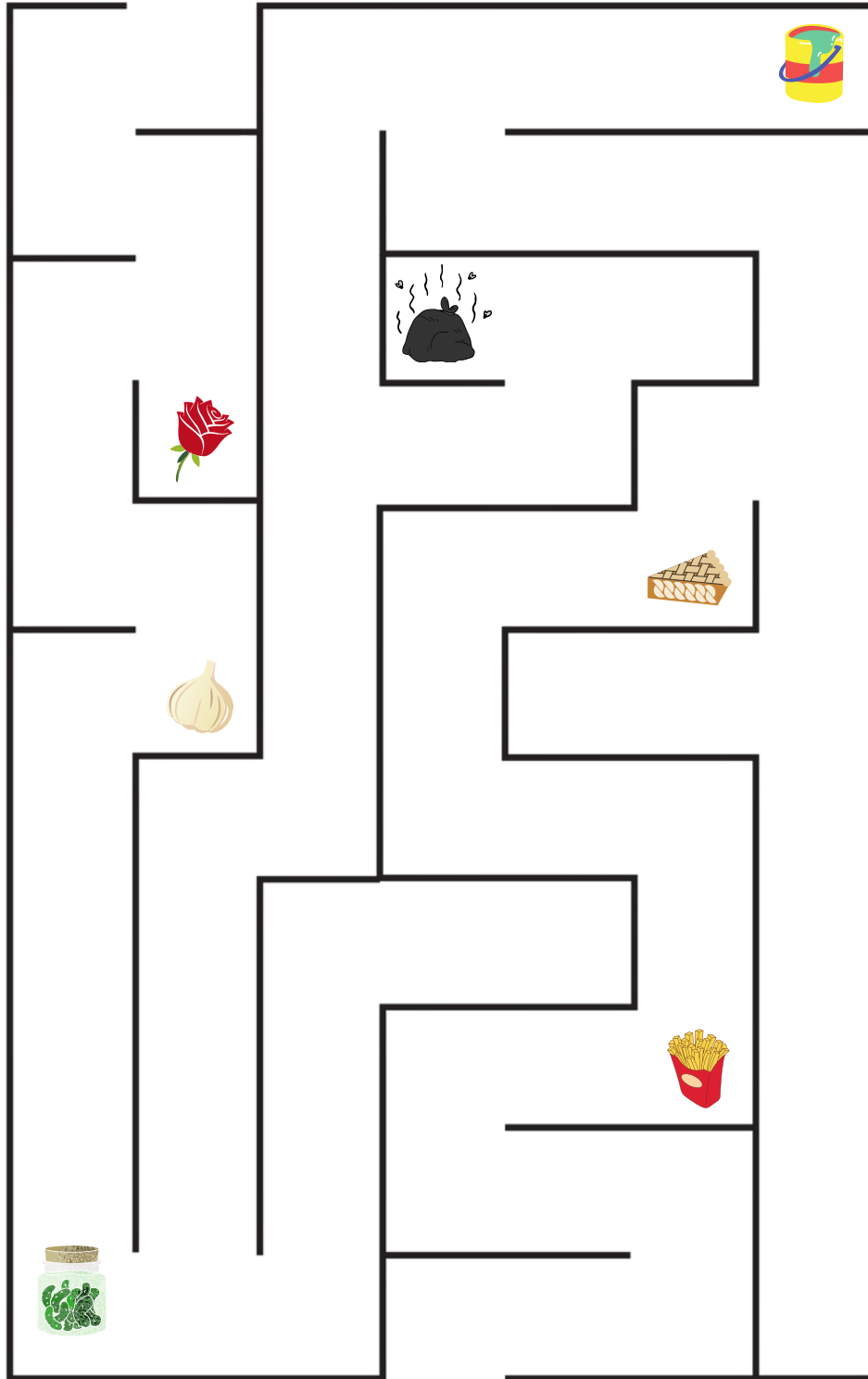

Anexa 2/Mască

Anexa 3/Labirint

Acasă

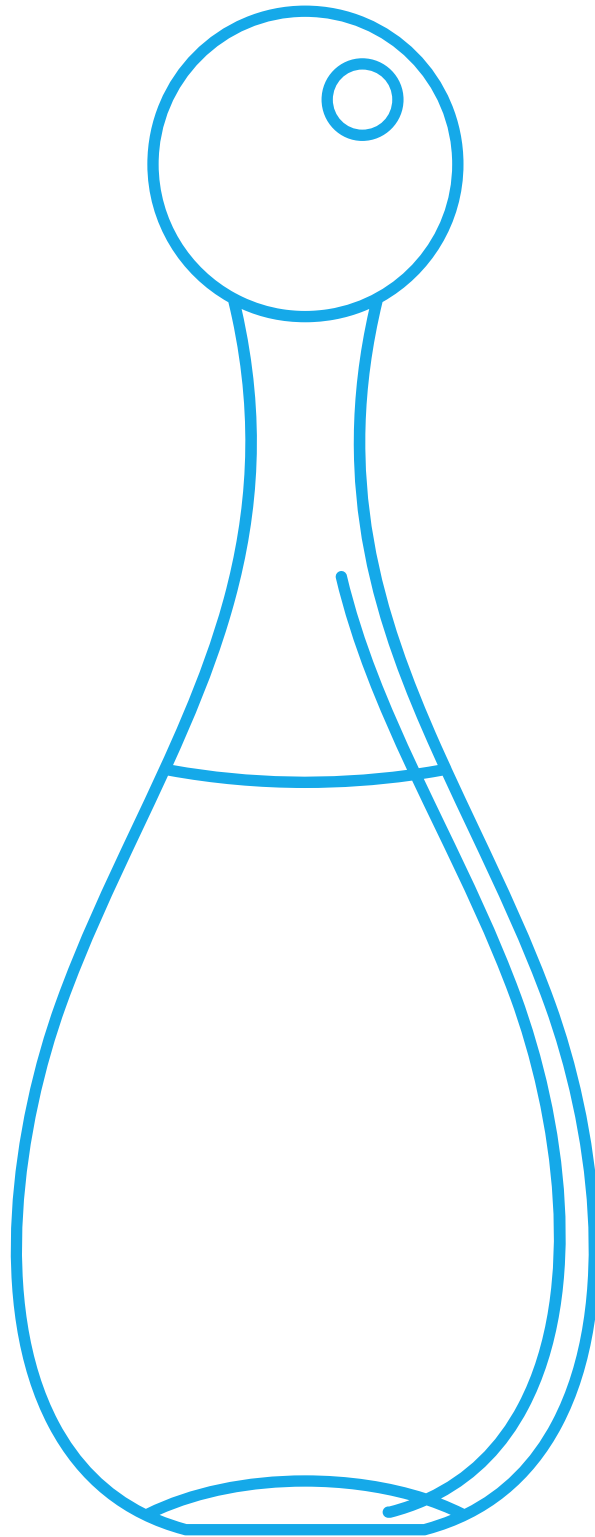

Anexa 4/Expresiile Sofiei

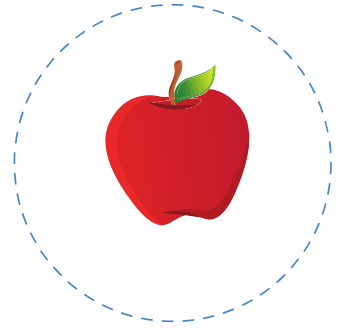
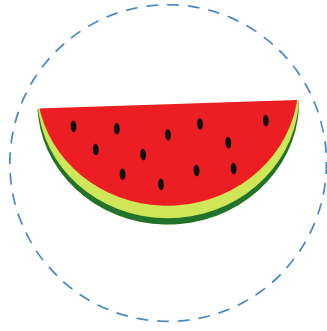
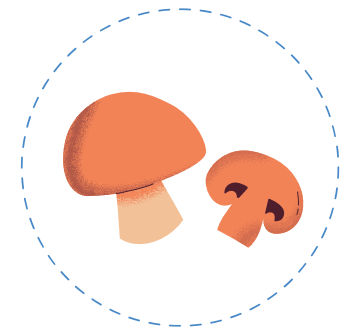
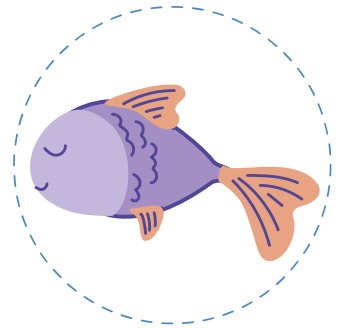
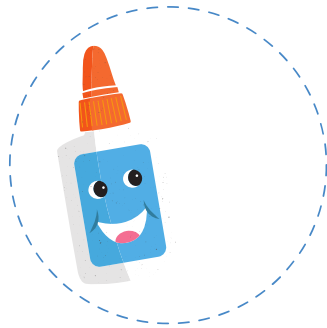
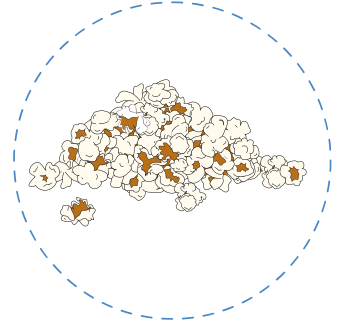
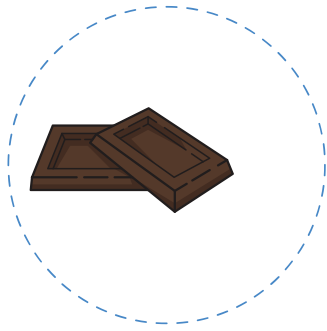

Anexa 5/Sticluta cu parfum

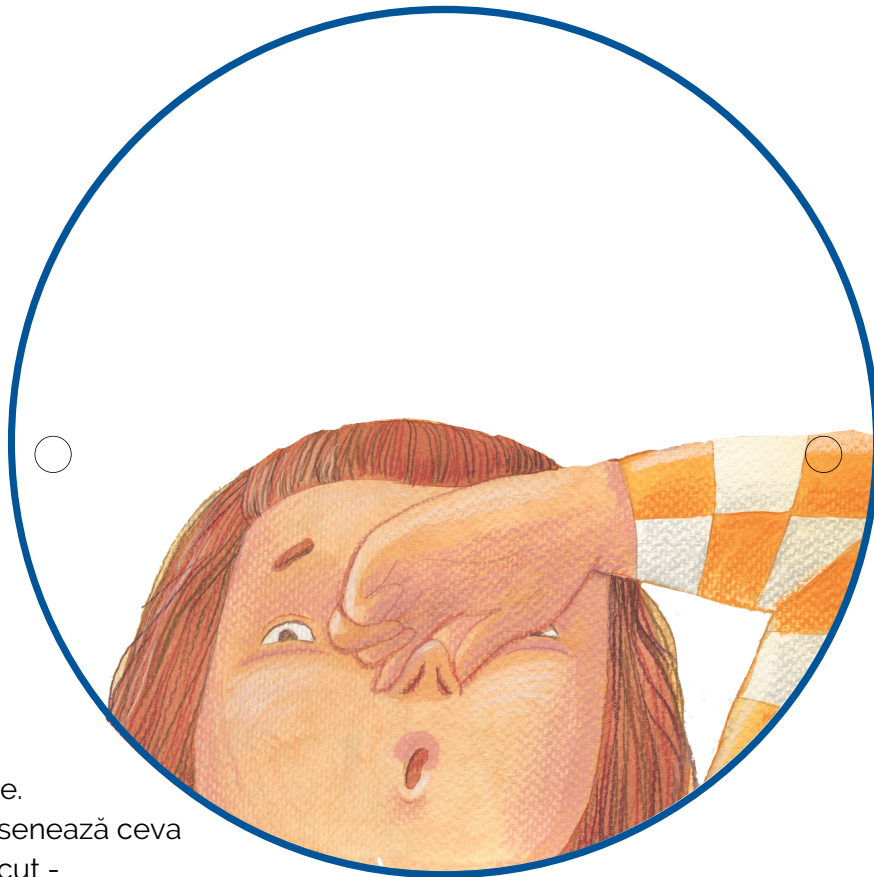

Anexa 5/Sticluta cu parfum

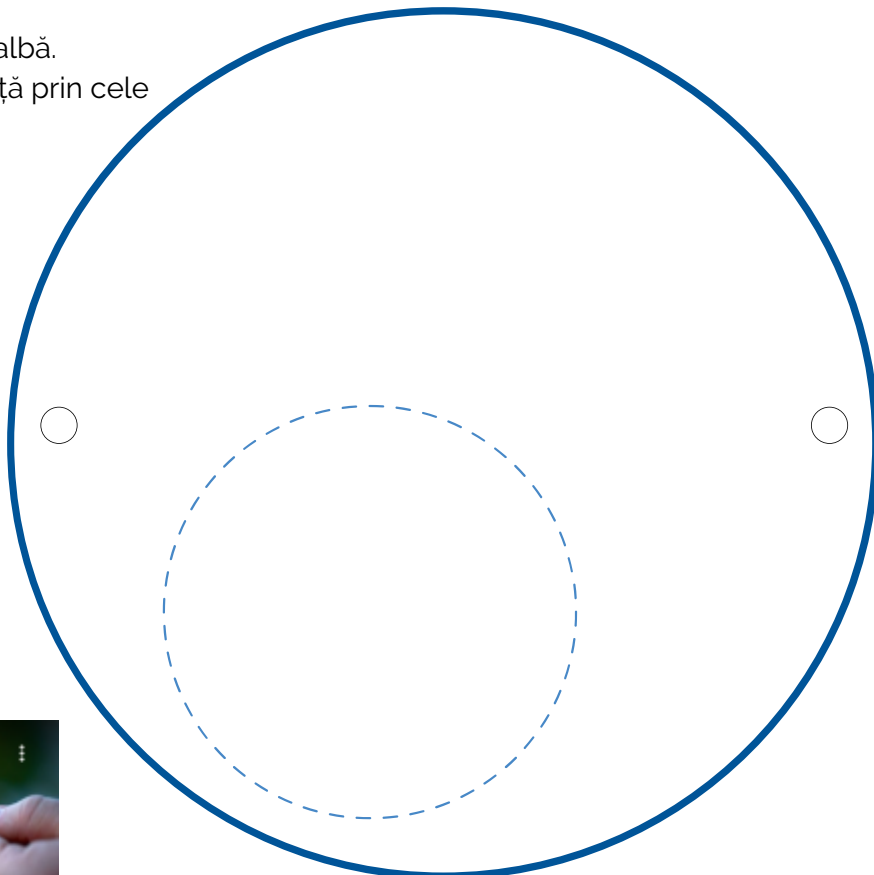

Anexa 6/Construiește un taumatrop!

1. Decupează cercurile.
2. Pe al 2-lea cerc, desenează ceva care miroase neplăcut - desenează exact în spațiul indicat.
3. Lipește-le pe partea albă.
4. Trece câte un fir de ață prin cele 2 găuri laterale.
5. Have fun!

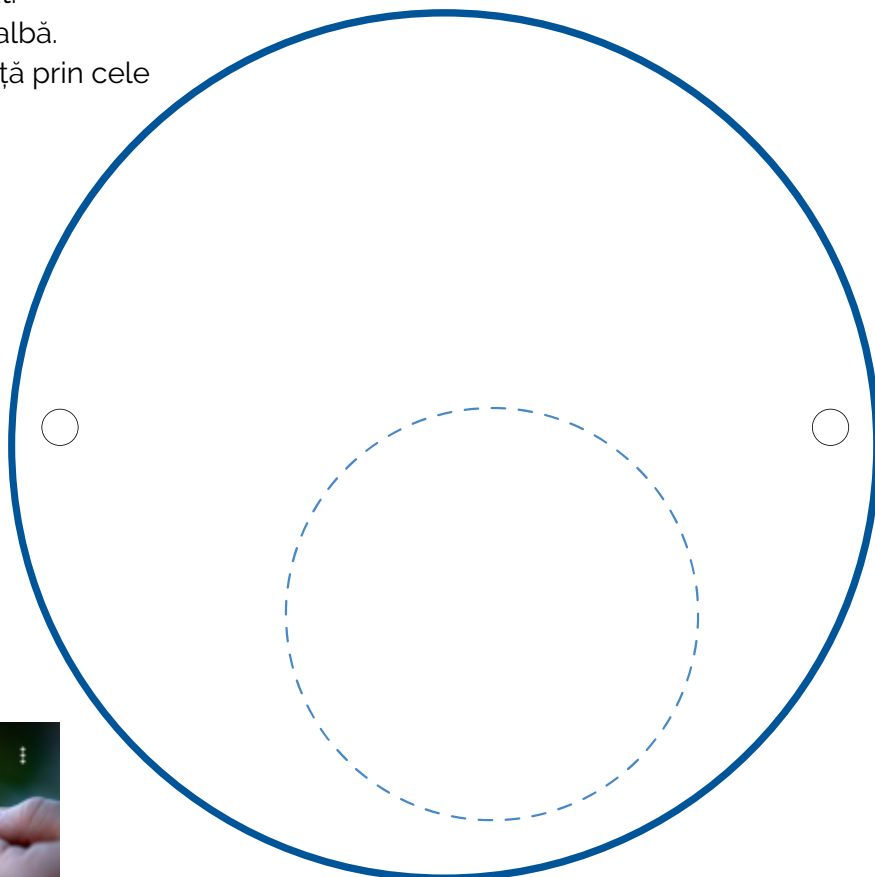

Anexa 6/Construiește un taumatrop!

1. Decupează cercurile.
2. Pe al 2-lea cerc, desenează ceva care miroase plăcut - desenează exact în spațiul indicat.
3. Lipește-le pe partea albă.
4. Trece câte un fir de ață prin cele 2 găuri laterale.
5. Have fun!

Cartea ilustrată **"Pe scări în sus"** a fost creată în cadrul proiectului Incubator de povești colorate 2020, cofinanțat de AFCN și implementat de CUAC.
<https://www.incubatordepovesti.org/>

Parteneri: Citim Împreună România, Editura Cartea Copiilor, Asociația OvidiuRo, Primăria Capitalei, Muzeul Național al Literaturii Române și Radio România Cultural.

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

